

N:o 5.

Ank. till Riksd. Kansli den 5 April 1882, kl. 3 e. m.

*Konstitutions-Utskottets Utlåtande, i anledning af motioner om in-
förande i Riksdagen af öppen omröstning.*

Till Utskottets behandling hafva öfverlemnats två särskilda motioner, åsyftande, att öppen omröstning måtte varda i Riksdagen införd. I den ena af dem, N:o 39, väckt inom Första Kammaren, föreslår Herr *Wallenberg*, dels "att i stället för sista stycket i § 60 Riksdagsordningen må införas:

Omröstning skall ske öppet efter namnupprop. Befinnas rösterna lika delade, anses frågan förfallen, derest proposition om afslag af den väckta frågan ingått i samma omröstning, eljest afgöre talmannen; att i sammanhang dermed § 75 Riksdagsordningen erhåller följande lydelse:

Vid alla val, hvilka alltid skola ske med slutna sedlar, iakttages etc. etc. likasom förut;

samt att § 65 senare delen, "för att vid sådan omröstning — — — genast förstöras — — —" må ändras och erhålla följande lydelse:

Om vid sammanräkning af de afgifna rösterna dessa befinnas lika delade, afgöre talmannen i Första Kammaren";

dels ock, att § 48 Riksdagsordningen måtte ändras derhän, att den öppna omröstningen äfven blefve regel i Utskotten, för hvilket ändamål berörda paragraf borde erhålla följande lydelse:

"Då inom Utskott omröstning företages, hvilket alltid bör ske öppet, och meningarne dervid blifva lika delade, så afgöre ordföranden";

hvarförutan motionären anhåller, att Konstitutions-Utskottet, derest i någon annan paragraf af Riksdagsordningen någon jemkning skulle befinnas erforderlig, derom ville göra förslag, så att icke något måtte hindra den öppna omröstningens införande såsom grundsats.

Motionären framhåller till en början, att ehuru den viktiga frågan om öppen omröstning redan vid några riksdagar blifvit väckt och af Utskottet afstyrkt, dervid Kamrarne låtit bero, motionären likväl ville ånyo upptaga densamma, enär det politiska lifvet, sedan motionären första gången, år 1873, bragte frågan å bane, gjort ansenliga framsteg. Om detta faktum icke kunde bestridas, vågade motionären nu påräkna Utskottets öfverseende och anhålla, att Utskottet ville egna frågan förtjent uppmärksamhet och dervid tillse, huruvida det icke vore nödvändigt att åvägbringa en tillämpning af den åsigt i frågan, som i ett af Utskottets betänkanden funnes upptagen och hade följande lydelse: "Det är fullkomligt sant, att den öppna omröstningen har den manliga frimodighetens karakter." Vackrare vitsord kunde knappt gifvas åt den af motionären föreslagna reformen att införa den öppna omröstningen i Riksdagens förhandlingar.

Härefter anför motionären vidare, att den sjelfskrifne representanten möjligen kunnat anses berättigad att "doldt och förtegardt hålla" det sätt, hvarpå han utöfvade sin riksdagsmannarätt, men icke ens ur denna synpunkt hade man i andra länder velat bibehålla den hemliga omröstningen. I Englands öfverhus funnes icke någon sluten omröstning. Englands folk fordrade att få veta äfven huru de sjelfskrifne medlemmarne af öfverhuset begagnade sin representationsrätt. Den, som, i egenskap af riksdagsman, tvekade att deltaga i en öppen omröstning, den tvekade jemväl att uttala sin egen mening, och detta förhållande kunde icke anses ändamålsenligt. För öfrigt vore den valde representanten utsedd för att representera sina valmän, och då ett erhållet mandat endast gälde för viss tid, borde valmännen sättas i tillfälle att vid ifrågakommande omval med säkerhet bedöma, huruvida den förre representanten motsvarat valmännens förtroende. Detta kunde icke med säkerhet bedömas annorledes än på grund af den inverkan, representanten utöfvat på Riksdagens beslut. Det slag af sjelfständighet, som icke vågade uttala sig, lämpade sig alls icke för de politiska striderna. Om det nu vid alla de tillfällen, då allmänna angelägenheter utgjorde föremål för beslut, allt mer gjorde sig gällande, att öppen omröstning borde begagnas, vore det af framstående vikt, att inom riksförsamlingen, der efter förutgångna offentliga öfverläggningar de allra viktigaste beslut fattades, äfven sjelfva omröstningen skedde öppet.

Efter att hafva uppgifvit åtskilliga europeiska stater, uti hvilkas riksförsamlingar det nyssnämnda omröstningssättet vore brukligt, samt erinrat om de olika förfaringssätt, som dervid användes, anmärker motionären slutligen, att Konstitutions-Utskottet uti ett afgifvet betänkande ansett sig icke kunna gilla motionärens förslag, att, i händelse af paria vota vid någon gemensam omröstning, Första Kammarens talman skulle tillerkännas utslagsrösten. Utskottet hade funnit detta olämpligt, emedan talmannen vore utsedd af Konungen. Men Utskottet hade förbisett, att talmannen först varit utsedd till ledamot af Riksdagen och att hans ledamotskap inom Första Kammaren icke upphört, oaktadt han fått intaga talmansstolen. Motionären ansåge därför fortfarande lämpligt, att, enär talmännen inom våra Kamrar icke vore Kongl. kommissarier, utan blott af Konungen enligt gammal häfd bland hvardera Kammarens ledamöter utsedde till talmän, det gerna kunde medgifvas den fåtaligare Kammarens talman att vid de mera sällsynta tillfällen, då paria vota i den gemensamma omröstningen blifvit afgifna, tillerkännas utslagsrösten. I öfrigt borde paria vota anses såsom afslag, emedan det icke vore riktigt, att halfva antalet närvarande ledamöter i en Kammare skulle kunna besluta med hela antalets rätt.

I den andra motionen, N:o 34, inom Andra Kammaren väckt af Herr *Petter Persson* i Isie, anföres hufvudsakligen, att då riksdagsmannakallet vore det viktigaste offentliga uppdrag, enskild man genom sina valmäns förtroende kunde erhålla, vore öppen omröstning inom Riksdagens båda Kamrar ett önskningsmål, som allt mer bland allmänheten gjorde sig gällande, och der denna fråga varit föremål för diskussion, hade den åsigten blifvit öfvervägande, att öppen omröstning vore det enda och säkraste sätt för komittenterna att få tillförlitliga upplysningar om hvarje riksdagsmans ställning till de af Riksdagen fattade beslut. Vål kunde det vara behagligt att stå utan någon kontroll, men sådant vore icke rätt. Valmännen borde komma i tillfälle att bedöma sina representanters inflytande vid frågors afgörande. Först då skulle folkets önsknings och behof blifva mera tillgodosedda, när valmännen blefve i tillfälle att till Riksdagen sända representanter, om hvilka valmännen kunde veta, att de skulle arbeta uteslutande för folkets väl och bästa. De olika sätt, hvarpå inom andra länders representativa församlingar förfores vid öppen omröstning, hade, ehuru befordrande skyndsamhet, det stora felet, att inflytandet på den röstades sjelfbestämmelse icke kunde undvikas.

På grund häraf föreslår motionären,

“att omröstning i Riksdagens båda Kamrar skall ske med öppna röstsedlar, å hvilka skola upptagas den röstandes namn.

Vid rösternas sammanräkning användas tryckta blanketter, indelade i kolumner, upptagande Kamrarnes ledamöters namn eller platsnummer samt linier så ordnade, att tvenne blanka rutor blifva på sidan af hvarje namn.

När votering anställles, inskrifves först den justerade voteringspropositionen, hvarefter, samtidigt vid hvarje röstsedels aflemnande, vid den röstandes namn å blanketten sättes en punkt eller ett streck, som i ena rutan bemärker ja och i den andra nej. (På så sätt blifva votering och sammanräkning af rösterna ungefär på en gång afslutade.)

Tabellen införes antingen i protokollet eller medföljer detsamma som bilaga.

Val verkställes som förut med slutna sedlar“;

och hemställer motionären tillika, att Utskottet måtte framlägga förslag till sådan ändring af vederbörliga paragrafer i Riksdagsordningen, att det med motionen afsedda syfte vinnes.

I anledning af de motioner, för hvilkas innehåll här ofvan blifvit redogjort, tillåter sig Utskottet erinra, att frågan, huruvida den nu föreskrifna slutna omröstningen borde mot öppen omröstning utbytas, efter den nya representationsordningens införande vid fem särskilda riksdagar, nemligen åren 1867, 1873, 1875, 1879 och 1881, utgjort föremål för Representationens ompröfning och vid samtliga dessa tillfällen med det resultat, att, sedan Utskottet hemställt, att de i ämnet väckta motionerna icke måtte till någon Riksdagens åtgärd föranleda, båda Kamrarne godkänt Utskottets berörda hemställan.

Vid sådant förhållande, och då de af Kamrarne vid så många tillfällen under tre särskilda lagstiftningsperioder fattade enahanda beslut i frågan, enligt Utskottets åsigt, otvetydigt hänvisa på en afgjord obenägenhet hos Representationen att öfvergå till det öppna voteringsättet, anser sig Utskottet endast böra åberopa de skäl, som vid föregående riksdagar blifvit af Konstitutions-Utskottet anförda mot antagande af förslag i enahanda syfte med de nu förevarande, likasom Utskottet finner sig sakna anledning att ingå i granskning af de utaf motionärerne föreslagna sätt för den öppna omröstningens verkställande.

- På grund af hvad sålunda blifvit anfördt får Utskottet hemställa:

1:o) att Herr Wallenbergs ifrågavarande motion icke må af Riksdagen bifallas; och

2:o) att Herr Petter Perssons motion icke må af Riksdagen bifallas.

Stockholm den 3 April 1882.

På Utskottets vägnar:

MAGNUS HALLENBORG.

Reservation:

af Herr *Borg*, med hvilken Herr *Svensén* förenat sig: "Den öppna omröstningen i Riksdagens Kamrar är, enligt min tanke, att föredraga framför den slutna, en åsigt, som jag velat hafva antecknad, ehuru jag, med afseende på de nu föreliggande motionernas sätt att lösa frågan, kommit till samma resultat som Utskottets majoritet, hvarjemte jag funnit, att den stämning, som Kamrarne hittills ådagalagt i denna angelägenhet, tydligen visar, att frågans lösning i motionärernes liksom i mitt syfte för närvarande icke är *möjlig*."